

САНАА ОЛОХ

Чурапчы чычыр ханна

Муус устар

21 күнэ
ЧЭППИЭР

№ 48

(9265)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТТЭН ТАКСАР

Пенсионная реформа

"ЭРЭЛ" ФОНДАБА – 35 МӨЛҮЙҮӨН

"Эрэл" государствоттан тутулуга суох пенсионнай фонда кыаба, алтарыыта, кинэхэ государство өйөөбүлэ улаатан иһэр. Ол туоһунан кини уопутун үрөтү бу ый 8 – 9 күннэригэр Саха сиригэр Татария, Бурятия, Чита, Агинский-Бурятский национальный уокурук делегациялара кэлэн барбыттары буолар.

Делегациялар маннайгы күн СР Правительствотын дыэттигэр "төгүрүк остуолга" сырыттылар. Онно элбэх министерство, сыһыаннаах тэрилтэлэр, сорох улуустар баһылыктара кытыннылар. Түя хаһаайыстыбатын министр А.И.Степанов, үлэ уонна социальнай сайдыы министры Ю.А.Песковская, президент субэһитэ В.И.Боровикова, пенсионнай фонда Саха сиринээри салаатын салайааччытын солбуйааччы Г.М.Степанов, Горный улуунун баһылыга Н.И.Андреев, "Стройсельгазификация" трест генеральной директора В.И.Иванов уо. д. а. тил эттилэр, элбэх ыйытыыларга хоруйдаатылар.

Эбизтэн кизээ кэлбит ыалдыттары кытта Ил Түмэн депутаттара көрсүстүлэр. Ону спикер солбуйааччыта Е.С.Никитина салайан ытта. Аһаас кэлэстии табыста, санаа атастаһыта буолла. Ол кэнниттэн түя хаһаайыстыбатын министерствотыгар көрсүһүү тариллинэ. Онно министр А.И.Степанов, министри үпкэ солбуйааччы Л.И.Амосова, советуопка уонна переработка департаментин начальнига Р.П.Гудуева уо. д. а. специалистар кытыннылар.

Иккис күн кэлбит делегациялар, "Эрэл" фонда уонна правительство дьоно Уус-Алдан Суоттутугар тахсан. "Лена" ТХПК хотоноругар, арыы сыаһар, ветеринарнай учаастакка сылдьан үлэни-хамнаһы кытта биллэтилэр, олохтоохтору кытта ирэ-хоро мунньуктаатылар, уопут атаастастылар.

Бу көрсүһүүлэртэн кылгас түмүгү омордоххо маннык. Татарстанга "Эрэл" курдук абыс фонда тариллибит. Правительстволара билиги курдук түя сириин дьонун буолбакка, төгөрү, бюджет үлэһиттэригэр босхо харчы уган көмө омортор эбит. Оттон кинилэргэ түя сириин сайдыыта, кэспиллэригэр иһиттэххэ, Россияга бири саамай бастыгына быһыылаах. Онно түя сиригэр үлэти суох киһи дьон суох, өссө үлэһит тийбэт курдук дэлээлэр. Урукку совхоз баазаларын, сирдэрин, бааһыналарын ыспакка эр кыра кыра колхозтар курдук ХЭО-лары, ГУП-тары, КП-лары тэриэтин омороллор эбит. Гектартан 25 с бурдугу, бири ынахтан 3000 л курдук үүтү ыаллар эбит. 100 бырыһыан

кэрнэтэ газка кириэн, суоллара-инстэрэ ситэн, олохторун тургу кыабаана суох үһү. Бири үчүгэйдэрэ – государственной пенсия мунньуулар (накопительная) чааһын улахан өттүн, 1,5 млрд. солк. харчыны, бэйэлэрин государствоттан тутулуга суох фондаларыгар уктаран республикаларыгар хаалларбыттар. Оттон биһиги улуустууттан 19 эрэ үлэһит былырын ити харчытын "Эрэл" фондага көһөрбүтэ. Анардас биһиги улуустан аастыт сылга 9 мел. солк. пенсиябыт мунньуулар чааһа быһа Москвага "Внешэкономбанка" көһөрүлүн, кимнээби эрэ байыта сырыттаа. Бу туһунан аны сайын күһүн дьол суруктара кэллэхтэринэ, бу харчыбытын бэйэбитигэр хаалларабыт дуу, эбэтэр Москвага мытабыт дуу дьон толкуйдаан көрүү эгитит.

Аны туран Читага, Агинский-Бурятский уокурукка маннык фондолор төрүт суохтар эбит. Ол иһин бу уокурук Думатын спикерин солбуйааччы, депутат Ц.Д.Дамдинов олус интэриһиргээтэ, кини дойдутугар биһиги "Эрэлбит" филиала аһыллар буолла. Онно "Эрэл" фонда Саха сирин тас өттүгэр кытта тахсан эрэр. Кини уопутун Россия урдунан күүскэ тарбастааха дьон буолла.

Бэйэбитигэр кэллэххэ, ити этилибит көрсүһүүлэргэ барыларыгар сылдьан иһиттэххэ, кырдык, биһиги үлэһити салалтабыт, Президент, Ил Түмэн бу "Эрэл" фонданы күүскэ өйүүллэрин итэрийдим. Ол курдук, бюджеттэн былырын түя сириин табалары омороччуларыгар анаан 22,8 мел. солк. босхо бэриллибитэ, быһыл 35 мел. солк. көрүлүбүт. Усулуобуйата уларыйда. Эбэн төлөөһүн алын кирбиитэ 500 солк. хаалла. Ол оннугар үлэһити кэрдикхэ 20 тыһыынчага дьэри үрдээтэ. Быһата, 20 тыһыынчаны уктааххына 10 тыһыынчаны эбии ылабын. Үчүгэй буолбатах дуо? Ону үрдүнэн биһиэхэ өйдөөбүт, итэрийбэт киһи үгүс. Түя сириин үгүс дьонно кэнээс 2000 солк. пенсияга тахсар туруктаахтар дьон куруук суруйабын, кэспийбин. Итин ый 30 хонугар түнүтүтэххэ 66 солк. тиксэр. Онно толору аһаан-таннан, бары иэскин-күүскүн төлөөн киһи хайдах оморуй?

Ол иһин кыралаан даһаны буоллар муннуктан, босхо үлэһити туһанан кырдыар саастыктын эрдэттэн оморостуо эгитит. Оттон "Эрэлгэ" эрдэ кирибиттэр төһө кыайаргытын эбии угангыт ууруугутун хагатынааххытын наада. Ол аайы эбии, босхо харчы бэриллэрэ биллибэт.

И.ПОНОМАРЕВ,
Чурапчы.

• Сонуннар •

БОЛТОҢОЛОР КЫАЙЫЫЛАРА

Бу күнүгэр Болтоно нэһилигин олохтоохтору культуура уонна спорт эйгэтигэр күрээс бөлдьаһыга кыайаннар улаханник саргыһынан омороллор.

Муус устар 16 күнүгэр Дирин бөлүөлүгэр "Ветераннар ыллыылына" дьин кырдыабаастар хордарын көрүү-конкурс ыһылылына. Конкурс быһыл үһүс төгүлүн буолла. Кыайыы 60 сылыгар уонна Чурапчы улууна төрүтүтүмүтэ 75 сылыгар анаанна. Барыта 6 нэһилиэк хора кыттыыны ылла. Алаһар, Бахсы, Мындабайы, Кытаанах, Дирин, Болтоно. Усулуобуйа быһыытынан хор икки ырыаны толорор-аккелла (көңүл тема) уонна сэрри тематыгар. Конкурсу улуустаабы культуура управлениетин начальнига Д. Д. Попов председателлээх жюри сыналаата.

Түмүккэ Болтоно кырдыабаастарын хора (салайааччы Д. Г. Жиркова) гран-при хаһаайынынан буоллулар. Кинилэр аккеллаа В. Ноев "Кыракий уолчааным" ырыатын, оттон сэрри тематыгар бири дойдутаахпыт Г. Ефимов "Эргилли" ырыатын толордулар. Бастакы степеннээх дипломант аатын Чыаппаре хора, лауреат аатын дирингэр ыллылар. Бу дьаһал көмүгэр Дирин кырдыабаастарын хора тариллибитэ 10 сыла бэлиэтэнэ, өр сыл бу бөлүөлүккэ оморбут сцена ветерана Кындаллаахы "Омонхо дойдута" этнографическай киһи хаһаайката А. Е. Колесова "СР культуураһын туйгуна" эһэһин наһараадалааххыта чизэстэнэ.

Муус устар 16–17 күннэригэр Болтоно олохтоох нэһилиэк тэрийинитин Кыайыы 60 сылыгар уонна Чурапчы улууна төрүтүтүмүтэ 75 сылыгар анаанмыт өйөйбөлгө күрэхтэһии ыһылынына. Эр дьонно 7, дьахталларга 4 хамаанда кыттынылар.

Эр дьонно ЧГФКСИ 2 хамаандата, Чурапчы сэлэһинэтин, Таатта улуунун, Мырыла, Хатылы, Болтоно хамаандалара, дьахталларга ЧГФКСИ, Таатта уонна Болтоно 2 хамаандата оонньоотулар. Икки күнүгэр сыралаах, ыһылаах-хаһылаах кириһиилэр түмүктэригэр эр дьонно Болтоно хамаандата (капитан Виктор Собакин) бастаата, иккин Таатталлар, үсүнү ЧГФКСИ бастакы хамаандата ыллылар. Дьахталларга ЧГФКСИ хамаандата бастаата, иккин Таатта волейболисткалара ыллылар, үһүсү Болтоно иккис хамаандата табыста.

Манна даһатан суруйдаха Болтоно эр дьонун волейболга хамаандата быһыл кыһынны сезонга кыттыбыт күрэхтэһиилэригэр барытыгар ситиһиллэнэ – улуус во-

лейболга федерациятын кубогар, Эрилик Эристин кубогар, Мырыла кубогар, Кыны–Болтоно табаарысты көрсүһүүгэ, учууталлар профсоюзтарын күрэхтэһиигэр, о. д. а. бастакы уонна бириңистээх миэстэлэри ылаттаатылар, 4 спортсмен улуус чизэһин көмүскээтилэр.

А. СЛЕПЦОВ.

АҤАЛАР КОНФЕРЕНЦИЯЛАРА

С.А.Новгородов аатынан Чурапчы II – III сүлүүс оскуолатыгар муус устар 15 күнүгэр "АҤа – бастыт интэриэһи, үтүө холбоһор" дьин научнай-практической конференция буолан ааста. Конференцияны оскуола социальнай педагога П.И.Попова аҤа дьин кэргэннэ, обществоса оруолун туһунан киһи тыһынан ааста. АҤа субэтин председателэ Н.Н.Новгородов "Дьин кэргэннэ оҥону эт-хаан өттүнэн итин" дьин дахылаатыгар киһи доруобуйатыгар, өй-санаа өттүнэн ырааһырытыгар хамсааны суолтатын, оморун эт-хаан өттүнэн итэр тус уопутун кэспээтэ, ЧГФКСИ враһа, преподавателэ, педагогическай наука кандидата П.И.Кривошапкин "Арыгы, табах доруобуйага буортута" дьин темалаах научнай төрүтүтээх дахылаата улахан кэрэхсэбили ылла. Кини арыгы, табах киһи организмгар буортулаах дахылытын экранга көрдөрбүтэ ордук ыһынарылаах буолла. Чыаппараттан АҤа субэтин председателэ Н.Н.Лыткин "Оҥону эт-хаан өттүнэн итин", айылда харыстабылын комитетин специалиһа Н.П.Игнатев "Оҥону айылдабын алтыһынарары, булка уһууу", киһи балыһа враһа, тахсидермист А.А.Попова "АҤа дьарыга оҥону интиги оруола" дьин дахылааттарын оморол сэнээрэн иһитилэр.

Биһиги оскуолабыт АҤатын субэти бу күнүгэр республикага бастыһынан ааттанан, обществоса аҤа оруолун үрдэтигэ үтүөлэрин иһин Дьин кэргэн уонна оҥо комитетин, "Эр хаан" общественной хамсааһын Махтал суруктарынан наһараадаланна. Конференция аһаас трибунагыгар "Тыл" аһит улуустаабы үөрэх управлениетин специалиһа, норуот педагогикатын ассоциациятын председателэ Е.И.Егорова "Чурапчы орто оскуолатыгар сылын аайы сонн конференциялар ыһытыллар. Быһыл эмиз олус саргы, туһалаах үлэ тариллибитигэр АҤа субэтин председателэ Николай Николаевичка, оскуола социальнай педагогар Прасковья Ивановнага улаханник махтанбыт", – дьин. Конференция уураах ыһылытынан түмүктэнэ.

Т.ПЕСТЕРЕВА.

• Сонуннар •

• Сонуннар •

МААРЫКЧААН АҤАҤЫЛАРЫТАН

Үгэскэ кубуллубут "Маарыкчаан аҤаҤылары" быһыл 18-с төгүлүн ыһылынына. Барыта аҤыс оскуолаттан 36 үөрэнээччи кыттыыны ылла. Ордук элбэх оҥо Чурапчы орто оскуолатыттан, Сылантан, Одьулуунтан кэлбиттэр. АҤаҤы икки бөлөһүнэн ыһылынына. Бастакы бөлөһкө 5–8 кылаас, иккискэ 9–11 кылаас үөрэнээччилэрэ күрээс бөлдьастылар. Бу аҤаҤы сүрүн сымынан оҥону патриотическай тыһына иһити, үүнэр көлүөнэ ыңчыты уус-уран айымныыны аҤаҤыга угууу буолар.

Дьүүллүүр субэ председателинан РФ культуураһын үтүөлээх үлэһитэ Н.М.Заболоцкая үлэһээтэ. Бөлөхтөрүгэр бастакы миэстэлэри улуустаабы гимназия 8-с кылааһын үөрэнээччитэ Настя Новгородова "Хатыын" хоһоону аҤаан уонна гимназия 10-с кылааһын үөрэнээччитэ Надя Григорьева "Тууһас" дьин хоһоонунан ыллылар. Болтоно орто оскуолатыттан Аня Софронова Дьуон Дьаһылы "Чурапчы", гимназия 8-с кылааһын үөрэнээччитэ Коля Захаров "Саллаат оҥо Чооруона", гимназия 11-с кылааһын үөрэнээччитэ Каша Петров С.Васильев "Улуу Ильменэ", Чурапчы орто оскуолатын 10-с кылааһын үөрэнээччитэ Владик Ефремов норуот тылыгар "Алгыс" хоһоонунунан иккис миэстэ буоллулар. Үһүс миэстэлэри Сылан орто оскуолатыттан Алена Дьячкова Айыл суруйуутугар "Көһөрүү", эмиз бу оскуолаттан Аня Дьячкова Дьуон Дьаһылы "Мас эрбири кыргыттар" хоһоонунунан аҤаан, Кытаанах орто оскуолатыттан Саргы Заболоцкая "Ий тыл", Света Попова "Оонньоммото оҥо саас", Болтоно орто оскуолатыттан Катя Дьячкова "Эбиз кэрнэтэ", гимназия үөрэнээччитэ Миша Васильев "Өлбөт өрөкөй" дьин бэйэлэрин айымныыларын аҤаан ыллылар.

Бөлөһүнэн толорууга Одьулуунтан "Тыһынаах тыл" театр биһирэбил бириңистэ тигистэ. Бу аҤаҤылартан көрдөххө, оморол ордук айымныы ис хоһоонун таба арыһыыга, хоһоонноохтук аҤаҤыга ыарырбаталлар эбит. Дьүүллүүр субэ аһыттан Н.М.Заболоцкая, В.Д.Пинигина баар итэһтэргэ тохтоон үгүс субэлэри биэрдилэр. Учууталларга улуустаабы гимназия учууталлара семинар ыһытылар. Бу дьаһалы тэрээһиннээхтик ыһытты гимназия коллективтар (дир. В.В.Гуляев), "Ий тыл" түмсүү председателгэр Л.А.Перьякова кыттааччылар ааттарынан махталбытын биллэрэбит.

Е.ЕГОРОВА.

ТӨРДҮС СЫЛЫН ЛАУРЕАТТАР

Ааспыт ый бүтэһигэр Дьокуускай куоракка Саха циркэтин дыэттигэр "Мамонтоно" VII-с республикатаабы цирковой искусство фестивала буолан ааста. Республика араас улуустарыттан 16 цирковой студия, 200-тэн тахса оҥо кыттыыны ыллылар. Биһиги интернат-оскуолабыт "Чуораанчык" уһуһаанын 12 иһитлээччилэрэ эмиз бэйэлэрин дьозурдарын көрдөрдүлэр.

Оморол бу сырыыга "Рождественские зайчата", "Червячки" дьин акробатика, "Машенька и три медведя" дьин клоунада жанрдарыгар нүөмэрдэринэн олус үчүгэй-дик кыттан, дьон биһирэбилин ылан, төрдүс сылларын лауреат аатын ылан кэллилэр. "Рождественские зайчата" нүөмэр I-кы бириңистийэ, "Червячки" нүөмэр III-с бириңистийэ лауреаттарынан буоллулар. Саха государственной циркэтин директора С.В.Расторгуев биһиги оморолбут маастарыстыбалара, нүөмэрдэрэ, кестүүмнэрэ ураты кестүүлээрин, сылан сыл тупсан иһэрин бэлиэтээтэ уонна уһуһааммытыгар сыһынаах бэлэхтэри тутартаата, М.П.Колесова – Расторгуева айар кизээтигэр кыттыыны ыларбытыгар ыһырда.

"Фестиваль саамай кыра кыттааччыта" ааты биһиги уһуһааммыт иһитлээччитэ, үс саастаах Анжелика Кривошапкина ылла. Анжелика бэйэтиннээрдэр улахан куобаһы ылан үөрдэ-көттө. Гала-концерт кэнниттэн оморол, салайааччылар, төрөппүттэр бырааһынныккаабы фуршетка сырыттыбыт. Саха циркэтин үлэһиттэригэр оморолбут ээрдаларын тирээтилэр. Фестивальга саамай собулээбит нүөмэрдэригэр "Железные бабки" (Кытаанах), "Эрик + Алик" (Сылан), "Шалуны", "Страсть" (Уус-Алдан) клоунадалар, "Эквалибр на катушках" (Хатас), "Урааҥхай" студия (Чурапчы) нүөмэрдэрэ буоллулар. Саамай элбэх цирковой студия Чурапчы улуустууттан кыттына. Кинилэр эмиз бары араас степеннээх лауреаттарынан буоллулар.

Манна кыттыбыт оморолбутуттан 10-нара аны күһүн оскуола боруогун атылыахтара. Кинилэргэ чел олохтоох, доруобай буола улааталларыгар, уһуһаанарын, оскуолаларын ааттата туралларыгар баһарабыт. Куруук биһигэ сылдьыһар, күүс-көмө буолар коллегаларбар, "Чуораанчык" уһуһаан методуһыгар О.Г.Оконешниковага, уруһуй инструкторыгар Л.П.Ивановага, иһитлээччилэрбит төрөппүттэригэр, төрдүс сылбытын айымныыгар маддын көмөлөһөр улуустаабы үөрэх управлениетин начальнигар Е.С.Сидорова, транспорһын хааччыгар В.А.Собакинга, Чурапчы сэлэһинэтин баһылыгар И.И.Оконешникова уонна уһуһаан бары үлэһиттэригэр махталбын тирээдэбин.

А.С.ПЕСТРЯКОВА,

"Чуораанчык" цирковой студия салайааччыта.

Хаартыскаа: эдэр циркчтар М.Колесованы, С.Расторгуевы уонна иһтээччилэрин кытта.

Бүгүнгү
балаһаҥа
Хатылы
нэһилиэгэ

ОЛОРОН ААСПЫТ ОЛОХПУТУН АНАДРАН КӨРДӨХПУТҮНЭ

Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии сабаланыыта Хатылы нэһилиэгэр алта колхоз баара. Ити колхозтартан бэбиэскэлэнэн Армияҥа 133 киһи ыҥырыллыбыта, кинилэртэн 21 киһи үлэ фронтугар сылдыбыта. Бу барыт дьонтон 67 буойун төрөөбүт дойдугар эргиллэн кэлбиттэрэ. Билигин кинилэртэн түөрт сэрии ветерана баар: Иван Иванович Соловьев, Еремей Илларионович Литвинцев, Михаил Григорьевич Борисов уонна Федор Исаевич Протопопов.

Адьархай аргыһа суох буолбат диһлэринин, сэриини, сутукурааны кытта дабаспытынан аны 1942 сыл күһүнүгэр Чурапчы колхозтарын хоту балык булдугар таарыы айдаана күөрэс ҕынар. Хатылы алта колхозтунан "Кыһыл сизмэ" Кэбээйигэ, "Кыһыл толоон", "Кыһыл Армия" уонна "Комсомол 15 сыла" колхозтар Булуна тийбиттэрэ. 1942-1944 сс. "Кыһыл сизмэттэн" сүүрбэ биэс, "Кыһыл толоонтон" сэттэ, "Кыһыл Армияттан" абыс, "Комсомол 15 сыла" абыс киһи хоргууан уонна ыалдьан суорума

суолламмытара биллэр.

Куустэрин харыстаммакка үлэ-лэбэт, фронтта барыт аҕа-арын, убайдарын онугар хаалбыт оҕону-дьахтары үлэ мындырдарыгар уһуйбут, такайыт ытык кырдыабаастарыт Андрейан Игнатевич, Николай Игнатевич Федоровтар, Прокопий Иванович Лебедев, Яков Чичигинаров, Михаил Седалищев, Николай, Иван Аржаковтар, Василий Сокольников, Василий Илларионов, Елена, Ефрем Дорогуновтар, Елена Кузьмина, Марфа Седалищева, Ирина Павлова, Ирина Прокопьева, Надежда Аржакова о.д.а. сырдык ааттарын дириҥ махталынан ахтан-саанан аһарбыт тоҕоостоох.

Сэрии сылларын оболоруттан билигин бочуоттаах сынныаланна олорор эйэлээх олобу тутуспут үтүө-мааны дьоммут С.Н. Литвинцев, П.М.Седалищев, Е.С. Соловьева, М.С.Наумова, Т.И.Максимова, П.А. Соловьева, Ф.Ф.Батарин, А.А. Аржакова, И.Е.Дорогунов, В.К.Дорогунова, Т.Д.Седалищева, Т.В. Илларионова, И.Л.Говоров ааттарын салгыы туруохха сөп.

УБҮЛҮӨЙҮ КӨРСӨ

Нэһилиэкпитигэр 732 киһи олоор, мантан 251 оҕо. 239 чааһынай уонна 26 бааһынай хаһаайыстыбалара үлэли олоһоллор. 1436 ынах сүөһү, 61 төбө сибиинньэ, 829 төбө сылгы иитиллэн турар.

Улуу Кыайыы 60 сылын көрсө былааннаах дьаһаллар түүлбэлэринэн, тэрилтэлэринэн ытыллан кэллэр. Ааспыт сайын АТС, почта дьизлэрэ тутулан 192 точкалаах цифровой станция үлэһэ киирбитэ, 5 км. усталаах сайынны уу ситимэ тардыллыбыта. Күһүн участкай балыһа капитальнай өрөмүөнэ ситэриллэн үлэһэ киириитигэр өр сыл үлэлээбит акушер-фельдшер Ли Екатерина

Александровна аата интэрлибитэ. Начальнай оскуола тутуута ытыллар. Улуу улахан тэрилтэлэрин кытары ситимнээх үлэ түмүгэр нэһилиэкпит алта күөлүн толору уу хаһаанылына, биэс быһыт өрөмүөннэнэ.

"Мин түөлбэм—мин киэн туттум" улуустаагы фестивалыга кытан үһүс миэстэни ыллыбыт. Хас биирдии тэрилтэлэринэн улуу Кыайыыга анааллаах Албан аат уруоктара, чаастары, ветераннары кытары көрсүһүүлэр, тимуровскай көмөлөр тэриллэллэр, мантан саас пааматынныктары өрөмүөннүүр, сөргүтэр былааннаахпыт.

ГОРОДНАН ТИҢЭХ СУРҮК

М.Е. Николаев сэриигэ 1941 сыллаахха барбыта. Фронтан ыппыт суруктара бааллар. Үһүс суруга манньк:

"Ытыктабыллаах төрөппүттэригэр: ийэм Өлөөнө, аҕам Дьөгүөр, быраатым Ньукулай, Ылдыаана, бары билэр-көрөр табаарыстарым!

Мин атырдыах ыйын 6 күнүгэр араанныы буоллум, буулдьа уна атаһынан түһэн испинэн дьөлө көтөн тахсыбыта. Бу биризмэс биһизинэрэ төттөрү түһэн ээрэ эбиттэр. Өстөөхтөр утары бөрүөт киирэллэр. Мин ханна да барар күүс-суох, арай холуо-

дьас тымныы уута баарыгар ойон түспүтүм. Итинтэн туран тахсыбытым. Воронежской уобаласка Воронеж куоракка атырдыах ыйын 8 күнүгэр испин эппэрээсийэ онорбуттара, онтон иһим сап сиигин ылбыттара, үчүгэй дикт. Ол сиигим хайдан хаалла, алыс... (киһи сааһаан аахпыт-Д.Ч.) туран...хайыта...бэйэбин...ууһууһууһуу...эһиннэ, сана дикт мэллйдэ, өлөргө ааһынан хааллым.

Бары быраһаайдарым. Хааллым Николаев.

Атырдыах ыйын 18 күнэ, 1942 сыл.

1. Егор Дмитриевич ДОГОРДУРОВ (1916—1942 сс.)

Саха национальнай байыаннай оскуолатын бүтэрбитэ, снайпер. Армияҥа 1941 с. ыҥырыллыбыта. 54-с армияҥа Ленинград анигар сэриилэспитэ. Кыдыйааччылар роталарын командира, лейтенант. Бойобуой Кыһыл Знамя орденынан наһараадаламмыта.

Саха нүүргун уолун биір дойдугаахтара кэриэстииллэр, үйтэтиллэр. Кини туһунан Л.Д. Барашкова, М.П. Иустинова, М.Г. Пермякова "Хатылы нүүргун уола" диэн ахтыы кинигэтин 2000 с. таһаарыттар.

2. Семен Афанасьевич КУЗЬМИН (1919—1945 сс.)

Кыһыл Армия кэккэтигэр 1943 с. бэс ыйгар ыҥырыллыбыта. 55-с стрелковой дивизия 228 стрелковой полка-тыгар разведка бөлөбүн командира, ыстаарсай сержант. Албан Аат орден 3-с степеннэн, "Аҕа дойду сэриитэ" орден 2-с степеннэн, "Хорсунун иһин" мэтээлинэн наһараадаламмыта. Дойдугар эргиллэн кэлэн иһэн Дьокуускайга сэриигэ ылбыт баастарыттан өлбүтэ.

3. Григорий Николаевич ИВАНОВ (1924—1968 сс.)

1942 сыл атырдыах ыйгар бэбизскэ тулпута. Артиллерист, зенитчик. 1-кы, 2-с Украинскай, 1-кы Прибалтийскай, 2-с, 3-с Белорусскай фронттарга сылдыбыта. Кыайыны Берлингэ көрсүбүтэ. Кыһыл

4. Василий Сергеевич СОЛОВЬЕВ — БОЛОТ БООТУР (1915—1993 сс.)

1942 сыллаахха бэс ыйын 22 күнүгэр бэбизскэ тулпута. 20-с тусла хайыһар биригээдигэр, 282-с стрелковий дивизия 826-с артиллерийскай полка-тыгар топограф-вычислителинэн сулууспалаабыта. Калининскай, Ленинградскай, Новгородскай, Псковскай уобаластары, Эстонияны, Польшаны, Үөһээ Силезияны босхолоһунна кыттыбыта. Албан Аат орден 3-с степеннэн, элбэх бойобуой мэтээллэринэн наһараадаламмыта. Саха народнай суруйааччыта, СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, П.А. Ойуунускай аатынан Государственной бириэмийэ лауреата.

5. Афанасий Ильич ПОПОВ (1921—1987 сс.)

ЧПУ-ну бүтэрбитэ. Армияҥа 1942 с. бэс ыйгар барбыта. Связист. 20-с тусла хайыһар биригээдигэр, 161-с гвардейскай Московскай полкага сулууспалаабыта. 1944 с. Аҕа дойду сэриитин 2-с степенэ орденнаах сэрии инбэлиитэ буолан эргиллибитэ.

6. Дмитрий Лазаревич ЯДРИХИНСКИЙ (1916—1944 сс.)

ЫБСЛКС чилиэнэ. Армияҥа 1942 сыл бэс ыйын 20 күнүгэр ыҥырыллыбыта. 10-с истребительнай авиакорпуска 241-с армейскай зенитнай-артиллерийскай полкага сулууспалаабыта. Кыһыл сулус орденынан, "Хорсунун иһин" мэтээлинэн наһараадаламмыта.

БОЙОБУОЙ МЭТЭЭЛМЭР КАВАЛЕРДАРА

"Хорсунун иһин" мэтээлинэн наһараадаламмытара:

1. Егор Дмитриевич Догордунов.
2. Семен Афанасьевич Кузьмин.
3. Григорий Николаевич Иванов.
4. Дмитрий Лазаревич Ядрихинский.
5. Николай Михайлович Керемясов.
6. Игнатий Григорьевич Иванов.
7. Петр Прокопьевич Саавин.
8. Константин Митрофанович Устинов.

9. Иван Прокопьевич Козлов I.
10. Иван Дмитриевич Листиков.
11. Михаил Григорьевич Борисов.
"Бойобуой үтүөлэрин иһин" мэтээлинэн наһараадаламмытара:

1. Николай Саввич Соловьев.
2. Дмитрий Гаврильевич Седалищев.
3. Николай Михайлович Атласов.
4. Семен Александрович Антипин.

БИҢИГИ ОРТОБУТУГАР БААР СЭРИИ КЫТТЫЛААХТАРА

Михаил Григорьевич БОРИСОВ

Фронтта 1942 сыллаахха бэс ыйгар ыҥырыллыбыта. Автоматчик, связист. Ильмень Күөл сэриитин кыттыылааба. "Хорсунун иһин" мэтээл кавалера. 86-с хаарын уулларда.

Еремей Илларионович ЛИТВИНЦЕВ

1942 сыл атырдыах ыйгар бэбизскэ тулпута. 820-с артиллерийскай полкага сулууспалаабыта. Илинги сэриигэ кыттыбыта. 92 саастаах ытык кырдыаҕас.

ХОТУ, БАЛЫК БУЛДУГАР

Биһиги нэһилиэктэн түөрт колхоз көһөрүллүбүтэ.

"Комсомол 15 сыла" диэн 26 хаһаайыстыбалаах, 86 киһилээх, 44 үлэһиттээх колхоз председателинэн Н.А.Аржаков—Чөрөкөөс үлэһиттэ. Көһөрүллүү туһунан бастакы мунньахха "көспөккө" диэн куолаһ кыайан айдаан киэнэ улахана буолбута. Председатели дьонун кытта кыайан кэлсэппэт диэн милиционерынан харабыллаппытара. Онтон колхозтаахтары кытары комиссия чилиэннэрэ биір-биір кэлсэтэн, куттаан көһөргө сөбүлэһтирин ылбытара. Онон, иккистээн мунньахтаан "көһөргө" диэн уураах ылыналлар.

33 хаһаайыстыбалаах, 77 киһилээх, 49 үлэһиттээх "Кыһыл Армия" (председатель Н.П. Павлов) уонна 33 хаһаайыстыбалаах, 112 киһилээх, 75 үлэһиттээх "Кыһыл толоон" (председатель Н.С. Кириллин) колхозтар эмиз көһөрүллүүгэ хабыллыбытара. Бу үс колхоз Булунага тийбиттэрэ.

"Кыһыл сизмэ" колхоз (председатель Е.Г. Седалищева) 43 хаһаайыстыбалаах, 134 киһилээх, 76 үлэһиттээх этэ. Көһүүгэ Кэбээйигэ сылдыбыта. Көһүүттэн эргиллэн кэлэн баран Хатылыга холбоспота.

Балаһаны бэлэмнээтилэр Э.А.Кузьмин, Д.П.Чечебутов, М.П.Иустинова.

Автар суругар ажиллар санаа
 редакция позициягтар мэлдэн сөл түбэлэр
 буолбатах. Сурукка ийиллэр чакчылар
 кырдьктаахторьгар эппитинэни
 автар тус бэйэтэ сүгэр.